

محله ما، تحقق مشارکت واقعی برای اولین بار در کشور

گروه تسهیلگری طرح «محله ما» در محله خاطر نشان کرد: محله چهاربرج یکی از قدیمی ترین سکونتگاه های ناحیه منفصل توس و در عین حال بزرگترین و پرجمعیت ترین محله بلوار شاهنامه است که نزدیک به هفت هزار نفر جمعیت و بیش از دوهزارو ۵۰۰ خانوار در حال سکونت دارد. علاوه بر این، محله چهاربرج از نگاه گردشگری مورد توجه بسیاری از شهروندان مشهدی و غیرمشهدی است و سالانه تعداد زیادی گردشگر از این محله بازدید می کنند؛ بنابراین اجرای پروژه های عمرانی در چهاربرج دارای اولویت است. وی در ادامه با بیان اینکه طرح «محله ما» برای اهالی از جذابیت ویژه ای برخوردار است، تاکید کرد: اجرای پروژه های عمرانی با توجه به درخواست و نیاز اهالی از محسنتات طرح «محله ما» است که شهروندان را در آبادانی محله خود سهیم می کند. با اجرای این طرح، نگاه از بالا به پایین شهرداری محو شده و شهروندان خود را در کنار مدیریت شهری می بینند.

رضا احمدزاده، یکی از اهالی محله ارشاد، منطقه یک شهرداری مشهد، درباره طرح اجرا شده در این محله بیان کرده است: اجرای طرح «محله ما» در محله ارشاد بسیار ارزنده و خوب است. به واسطه آن، ناهمواری های پیاده رو که در این سالها ایجاد شده بود، از بین رفته و اکنون ساکنان محله رفت و آمد راحت تری دارند. وی افزود: امیدوارم طرح محله ما در سایر قسمت های محله نیز اجرا شود. ساکنان رضی هستند و همبستگی اهالی نیز بیشتر شده است. طرح و رنگ اجرا شده بسیار زیبا و چشم نواز است و هر عابری را به مدتی ایستادن در این فضا سوق می دهد. همچنین بیشتر ساکنان این محدوده سالمند هستند و مسیر رفت و آمد برای آنها هموار شده است. خطیبی که از کسبه محله ارشاد گفت: طرح و فضاسازی اجرا شده خوب بود و در محله تنوع ایجاد شد. از طرف دیگر، کف پوش های قدیمی این مسیر شکسته شده و تردد شهروندان را با مشکل روبه رو کرده بود. گرچه فضای بوستان در اطراف مجتمع قرار دارد و کمی عمومی نیست، ولی تردد در این محدوده زیاد است و همه از این تغییرات احساس رضایت دارند.

«محله ما» به عنوان الگوی مدیریت شهری در سال های آتی؛ از مشهد به تمام کشور

طرح «محله ما» یک مدل ابتدایی نوین در مدیریت شهری است که مردم هم در آن تصمیم گیرنده هستند و مدیران شهری، مجری خواسته های مردم. به نظر می رسد در آینده همین مدل ابتدایی در تمام شهرهای بزرگ کشور فراگیر شود و پروژه های بزرگ نیز با کمک و نظر مردم انجام خواهد گرفت که البته این امر نیاز جامعه در سال های نه چندان دور بوده و کیری از آن نیست. اگر چنین شرایطی به وجود آید، شهرداری مشهد دارای تجربه های ارزشمندی در این زمینه است و آمادگی انطباق با وضعیت جدید را خواهد داشت.

در محله ما، با بیان اجرای طرح «محله ما» در هفته های جمعیتی همچون اکبرآباد، مهدی آباد و حاجی آباد که در محدوده محله کلاته برفی قرار می گیرند، اشاره کرد طرح هایی مانند «محله ما» شهروندان را دلخوش خواهد کرد که مدیریت شهری در بحث اجرای پروژه های عمرانی در محلات، نظر آنها را جویا شده و بر اساس میل و خواسته مردم کام برمی دارد.

ام البنین سپهری، عضو سابق شورای اجتماعی محله کلاته برفی و فعال فرهنگی نیز به اجرای طرح «محله ما» در محله کلاته برفی اشاره کرد و گفت: راستش را بخواهید، اول که گروه تسهیلگری برای توضیح طرح «محله ما» به کلاته برفی آمدند، شهروندان چندان مطمئن نبودند که این طرح اجرایی شود. برخی می گفتند این پروژه نیز مانند سال های قبل بدون ثمر و بی پایان باقی خواهد ماند؛ از این رو آن طور که باید و شاید در فرایند نیازسنجی طرح شرکت نکردند؛ اما اگر بار دیگر این طرح در محله کلاته برفی اجرایی شود، اهالی با اطمینان بیشتری از طرح استقبال خواهند کرد.

سیدعباس رضوی، رئیس شورای اجتماعی محله چهاربرج، بزرگترین محله بلوار شاهنامه مشهد، ضمن تمجید از عملکرد

عمرانی در سال ۱۳۹۸ و ۱۰ درصد در سال ۱۳۹۹ به اجرای پروژه های پیشنهادی شهروندان اختصاص یافته است و پیش بینی می شود این رقم در سال ۱۴۰۰ به ۲۵ درصد برسد.

سابقه پروژه محله ما

این طرح در ابتدا در سال ۱۳۹۶ در دو محله با هدف بررسی قابلیت اجرایی آن برگزار شد؛ اما به دلیل استقبال مردم، توسعه پیدا کرده و در سال های بعد با افزایش تعداد پروژه ها، این رقم به ۱۴۳ محله تا انتهای گام سوم رسیده است و در گام چهارم در کل شهر اجرایی خواهد شد. در واقع مشارکت مستقیم شهروندان در تصمیم سازی ها و تصمیم گیری های مدیریت شهری از جمله اهداف محقق شده در این پروژه است؛ به طوری که پس از اجرای طرح های عمرانی خردمقیاس در سطح محلات، با نظر و درخواست مستقیم شهروندان، به مرور زمان افزایش مطالبه گری شهروندان رقم خورده است. با شروع پروژه در سال ۹۸، اعتماد شهروندان به مدیریت شهری چندان مشهود نبود؛ اما با گذر زمان و با اجرای سومین گام از این طرح، درخواست های زیادی از سمت شوراهای اجتماعی محلات برای اجرای این پروژه در سطح محله مطرح شده است. اکنون پس از

گذشت دو سال از شروع این پروژه و اخذ بیش از ۱۵۵ هزار نظر مردمی، می توان ادعا کرد این پروژه به عنوان مطالبه عمومی در سال های آتی ادامه خواهد یافت.

اجرای پروژه های عمرانی خردمقیاس به عنوان محصول پروژه محله ما

اجرای پروژه های عمرانی با مقیاس خرد در سطح محلات، هرچند به عنوان هدف اصلی این طرح نیست، اما به عنوان محصول پروژه و نمود کالبدی آن در سال های گذشته مطرح شده است. پروژه های احداث پاتوق محلی، بهسازی پیاده رو و معابر سواره رو، احداث و بهسازی زمین های فنیس کشی شده ورزشی، بهبود و بهسازی پارک های محلی، نصب مبلمان و ست بازی کودک و وسایل ورزشی، اصلاح هندسی معابر شهری، زیباسازی فضای شهری و تأمین نقوش دیواری، عمده پروژه های اجرا شده در طرح محله ما بوده که در مجموع با اعتباری در حدود ۷۰۰ میلیارد ریال در سطح شهر اجرا شده است.

محله ما در نگاه شهروندان

محمدرضا هدایت، رئیس شورای اجتماعی محله کلاته برفی در منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، ضمن نام بردن از مسائل موجود

شعار شهروندمحوری، هوشمندسازی و امیدبخشی به عنوان رویکرد اصلی منتخبان دوره پنجم شورای شهر مشهد و شهردار منتخب برگزیده شده است. از آنجاکه تحقق این امر بایستی در کلیه امور و اقدامات کلان و خرد مدیران شهری صورت پذیرد و آثار و نتایج آن در زندگی روزمره شهر و شهروندان آشکار شود، معاونت فرهنگی شهرداری مشهد به عنوان متولی اصلی ارتباط با مردم، تحقق این امر را به شورای اجتماعی محلات سپرده است. چنین تصمیم هوشمندانه ای حاکی از آغاز «تغییر» در رویه هاست که رویکرد از بالا به پایین را معکوس کرده و رویکردی مشارکتی، همکارانه و دموکراتیک در پیش می گیرد. در واقع مشارکت در طرح محله ما از نوع مشارکت واقعی است که مردم در تمامی مراحل طرح از تعریف نیازها تا پیشنهاد طرح و سپس نظارت بر اجرای آن حضور دارند و مشارکتی از جنس شعاری و محدود نیست. طرح محله ما به عنوان نخستین تجربه شهرداری مشارکتی و حضور مردم در تمامی مراحل، اعم از تصمیم سازی و تصمیم گیری، به عنوان نمونه ای بی بدیل در کشور از ۱۳۹۶ در شهر مشهد آغاز شده و می تواند در جایگاه الگو در کل کشور مورد استفاده قرار گیرد.

با توجه به فقدان سابقه اجرایی در این زمینه در سال های قبل و تصمیم گیری های متمرکز در حوزه مدیریت شهری، نبود اعتماد عمومی نسبت به شهرداری و همراهی نکردن شهروندان، گام های اول این پروژه با دشواری هایی در زمینه همراستایی مدیران شهری در سطوح مختلف توأم بوده است؛ اما اکنون و پس از گذشت دو سال از شروع این پروژه، ثمره اعتماد به مردم و تصمیم گیری بر مبنای نظرات آنها آشکار شده است.

اهداف پروژه محله ما

آنچه طرح محله ما را از سایر اقدامات مدیریت شهری متمایز می کند، اجرای پروژه های خردمقیاس محلی با حضور حداکثری شهروندان در تمامی مراحل اعم از نیازسنجی، جمع بندی نیازها و طراحی است. این طرح با هدف تقویت هویت محلی به منظور افزایش حس تعلق و ارتقای فرهنگ مشارکت جویی شهروندان منجر به حضور مؤثر آنان در فرایند کیفیت بخشی به محلات شده و در نهایت به افزایش رضایتمندی از مدیریت شهری خواهد انجامید. علاوه بر این، با افزایش نظارت مردمی بر اجرای پروژه های محلی، کیفیت اجرا افزایش خواهد یافت. از دیگر دستاوردهای این طرح می توان به فراگیری فرایند «گفت و گو» بین شهروندان در درجه نخست و بین شهروندان و مدیریت شهری در گام بعدی و در نهایت رسیدن به اجماع نظر اشاره کرد.

بستر اجرایی پروژه محله ما

بستر اجرایی شدن این پروژه در بودجه مصوب سالانه شهرداری مشهد دیده شده است؛ به طوری که در راستای اجرایی کردن «شهروندمحوری»، در تبصره ۲۲ بودجه مصوب شهرداری مشهد، پنج درصد از سرجمع اعتبارات پروژه های

